

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o evropskem letu razvoja (2015)

(2014/C 170/16)

Samostojni poročevalec: **Andris GOBIŅŠ**

Evropski parlament je 18. septembra 2013 sklenil, da v skladu s členom 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednji temi:

Evropsko leto razvoja (2015).

Strokovna skupina za zunanje odnose, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 5. novembra 2013.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 494. plenarnem zasedanju 10. in 11. decembra 2013 (seja z dne 10. decembra) s 144 glasovi za, 2 glasovoma proti in 1 vzdržanim glasom.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) pozdravlja dejstvo, da se je Evropska komisija odzvala na skupen poziv civilne družbe in EESO, naj se leto 2015 razglasi za evropsko leto razvoja.

1.2 Odbor močno podpira spremembe, ki jih je k osnutku predloga Komisije o evropskem letu razvoja (2015) ⁽¹⁾ predlagala Evropska konfederacija nevladnih organizacij za pomoč in razvoj (CONCORD) ⁽²⁾, kot tudi predloge sprememb Evropskega parlamenta ⁽³⁾. Odbor opozarja, da je bila večina teh zamisli obravnavana v okviru neformalne delovne skupine za evropsko leto razvoja (2015) ter delno v drugih mnenjih EESO in na spletni strani Odbora, namenjeni razpravi na to temo.

1.3 Evropsko leto razvoja bo prvo evropsko leto z močno globalno razsežnostjo in velikim poudarkom na pravicah. EESO poziva institucije EU, naj si po najboljših močeh prizadevajo za uresničitev ciljev, kakor jih je določila konfederacija CONCORD, v skladu s katero bo evropsko leto 2015 *edinstvena priložnost za obsežno javno razpravo in aktivno državljansko udejstvovanje v zvezi z evropsko vizijo svetovnega razvoja, tako v Evropi kot tudi na drugih celinah, s poudarkom na človekovih pravicah, okoljski trajnosti in socialni koheziji* ⁽⁴⁾.

1.4 Odbor poziva svoje partnerje drugod po svetu, naj se zavzemajo za to, da bi se leto 2015 razglasilo za mednarodno leto za razvoj tudi v drugih regijah sveta, glede na to, da je še vedno na voljo dovolj časa za potrebne priprave.

1.5 Glavni poudarek mora biti na najbolj trajnostnih in bistvenih vidikih razvojnega sodelovanja, kot so globalna solidarnost in pravičnost, skladnost politik za razvoj, cilji trajnostnega razvoja, svetovne javne dobrine in izzivi ter vloga evropskih državljanov kot potrošnikov in akterjev v svetovnem gospodarstvu. Ožja vprašanja in vprašanja, povezana z donatorji in prejemniki, ne bi smela biti prednostna naloga.

1.6 Poudarek bi bilo treba nameniti tudi vlogi, ki jo ima pri razvoju zasebni sektor ⁽⁵⁾, saj države v razvoju običajno nimajo razvojnih strategij za mala in srednje velika podjetja (MSP), ki vključujejo tudi zadrage. Takšne razvojne strategije lahko prispevajo k izkoreninjenju revščine in spodbujanju vključujoče rasti. Evropske izkušnje s politiko podpore MSP v sodelovanju s socialnimi partnerji in zainteresiranimi nevladnimi organizacijami bi bilo treba usmerjeno in smiselno prenesti v države v razvoju, da bi zagotovili trajnostno rast v vseh treh stebrih – gospodarskem, socialnem in okoljskem.

⁽¹⁾ Predlog sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o evropskem letu razvoja (2015), COM(2013) 509 final.

⁽²⁾ Odziv konfederacije CONCORD na predlog Evropske komisije o evropskem letu razvoja 2015.

⁽³⁾ Osnutek poročila o predlogu sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o evropskem letu razvoja (2015), poročevalec: Charles Goerens, 2013/0238 (COD).

⁽⁴⁾ Odziv konfederacije CONCORD na predlog Evropske komisije o evropskem letu razvoja 2015.

⁽⁵⁾ Mnenje EESO o udeležbi zasebnega sektorja v razvojnem okviru po letu 2015; UL C 67, 6.3.2014, str. 1–5.

1.7 EESO poudarja, da je bil ključ do uspeha preteklih evropskih let v tesnem sodelovanju med institucijami in organi EU ter evropsko civilno družbo, tako na nacionalni ravni kot tudi na ravni EU. Odbor tako poziva k takojšnjemu ukrepanju in vzpostavitvi večstranskih delovnih skupin, ki bi zagotovile pravočasno in ustrezno strukturirano sodelovanje. EESO zato močno podpira ustanovitev zveze organizacij civilne družbe.

1.8 Dejavnosti, ki jih organizacije civilne družbe izvajajo na več ravneh (na nacionalni ravni, na ravni EU in na ravni partnerskih držav), imajo ključno vlogo pri oblikovanju političnih procesov, zato bi morale biti organizacije civilne družbe in njihove dejavnosti najpomembnejša prednostna naloga evropskega leta 2015 ter bi morale prejeti večino sredstev. Za boljše kratko- in dolgoročne rezultate evropskega leta razvoja se je treba izogibati trošenju denarja za drage kampanje, ki jih vodijo agencije za odnose z javnostmi, ali pa bi bilo treba takšne storitve kolikor mogoče zmanjšati (kot je navedeno v točki 3.6 tega mnenja).

1.9 Odbor poziva institucije EU, naj se v tristranskih razpravah osredotočijo na trajnostne rezultate in sodelovanje namesto na kampanje ali dejavnosti zagotavljanja informacij. V ta namen je treba spremeniti nekatere člene predloga Komisije, kakor je prikazano v delu 3 in 4 tega mnenja. Spremembe so potrebne tudi v uvodnih izjavah in prilogi, vendar jih zaradi omejenega prostora ni mogoče obravnavati v tem mnenju.

1.10 Decentraliziran pristop, kakor je opisan v točki 3.5 tega mnenja, bi lahko privedel do najboljših rezultatov glede na to, da so tradicije in pretekle prakse na področju razvojnega sodelovanja zelo raznolike, zaradi česar ni bilo mogoče oblikovati standardnega izrazoslovja, dejavnosti itd. V delu 3 in 4 tega mnenja je podanih več predlogov, ki bi jih bilo treba upoštevati v pripravah na evropsko leto 2015, zato da bi bilo organizirano čim bližje državljanom.

2. Splošne ugotovitve

2.1 Evropsko leto ima posebno vlogo pri obveščanju in aktivnem vključevanju državljanov ter omogoča skupne dogodke na evropski, nacionalni in regionalni oz. lokalni ravni, ki jih organizirajo tako institucionalni akterji kot tudi vse več organizacij civilne družbe.

2.2 Leto 2015 je leto, v katerem naj bi bili doseženi razvojni cilji tisočletja. Zaključiti bi se moralo z oceno doseženih rezultatov in sprejetjem nove strategije ali paradigme za prihodnje desetletje. EU je odigrala ključno vlogo pri razvojnih vprašanih in oblikovanju razvojnih ciljev tisočletja. Čeprav je razvojno sodelovanje veliko več kot le razvojna pomoč, je treba opozoriti, da večino skupne uradne razvojne pomoči (60 %) zagotavljajo EU in njene države članice. EU in njeni državljani bi morali imeti skupaj s svojimi partnerji v državah v razvoju vodilno vlogo v razpravah o obdobju po letu 2015.

2.3 Po podatkih Eurobarometra⁽⁶⁾ je približno 20 milijonov ljudi v EU osebno vključenih v nevladne razvojne organizacije (vključno s prostovoljci), približno 130 milijonov državljanov EU daruje organizaciji, ki pomaga državam v razvoju, in skupno 72 % državljanov EU osebno podpira idejo o pomoči državam z nizkimi kazalniki razvoja.

2.4 Vse več ljudi se zaveda, da se razvoj začne v naših lastnih državah in v lastnih življenjih – s pravično trgovino, varstvom okolja, sodelovanjem v političnih procesih itd.

2.5 V hitro rastoči, široki in odprti koaliciji privrženecv z močno podporo evropskega komisarja za razvoj Andrisa Piebalgsa in njegove ekipe so se pod vodstvom organizacij civilne družbe z nacionalne ravni in ravni EU (gibanja European Movement – Latvija, latvijske platforme za razvojno sodelovanje LAPAS in konfederacije za pomoč in razvoj CONCORD) ter EESO⁽⁷⁾ med seboj povezale glavne zainteresirane strani, vključno z najrazličnejšimi organizacijami civilne družbe, Odborom regij in Evropskim parlamentom. Od vsega začetka si partnerji prizadevajo za uspešno in ambiciozno evropsko leto 2015 s konkretnimi rezultati.

⁽⁶⁾ Posebni Eurobarometer 352, junij 2010, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_352_en.pdf.

⁽⁷⁾ Pobudo sta na zasedanju generalne skupščine konfederacije CONCORD 22. junija 2011 prvič predstavila in obravnavala Andris GOBIŅŠ (European Movement – Latvija in Evropski ekonomsko-socialni odbor) ter Māra ŠĪMANE (latvijska platforma za razvojno sodelovanje LAPAS). Ustanovljena je bila neformalna delovna skupina. Na plenarnem zasedanju EESO 7. decembra 2011 so člani na uradnem glasovanju o mnenju *Trgovina, rast in svetovne zadeve – Trgovinska politika je temeljna sestavina strategije EU 2020* glasovali tudi o predlogu za evropsko leto razvoja in sodelovanja.

3. Posebne ugotovitve

3.1 EESO poziva institucije EU, naj v okviru tristranskih pogovorov evropsko leto 2015 obogatijo z **več vsebine ter ukrepi za zagotovitev boljših in trajnejših rezultatov** (npr. prek političnih procesov, zavez, izboljšav horizontalnega in strukturiranega dialoga itd.).

3.2 **EESO opozarja na svoj prvoten predlog glede vsebine evropskega leta:** „EESO poziva, da se večja pozornost nameni tematiki razvojnega sodelovanja, solidarnosti v svetovnem merilu in razpravi o razvojnih ciljih tisočletja. Predlaga, da se leto 2015 razglasi za leto 'razvoja in sodelovanja' (začasno poimenovanje). Ker so se tudi EU in države članice zavezale, da bodo te cilje dosegle do leta 2015, Odbor predlaga, da se to evropsko leto izkoristi za to, da se pri vseh državljanih, v civilni družbi ter na nacionalni in evropski ravni poveča ozaveščenost in okrepi občutek skupne odgovornosti za uresničitev zastavljenih ciljev in novih ciljev, ki bodo določeni po letu 2015.“⁽⁸⁾

3.3 Ključ do uspeha tega evropskega leta in uspešnega razvoja na splošno je v **zavezanosti in sodelovanju evropskih državljanov ter organizacij civilne družbe in njihovih partnerjev po vsem svetu** v razvoju in političnem dialogu o svetovnem razvoju in pravičnosti v svetu. Organizacije civilne družbe imajo ključno vlogo ne samo pri zbiranju sredstev in izvajanju razvojnih dejavnosti, temveč tudi v političnih procesih. To velja še zlasti za pripadnike mlajših generacij, ki so na splošno prek družbenih in drugih medijev bolj povezani s preostalim svetom ter se bolj zavedajo perečih vprašanj, ki jih bodo morali reševati kot naši bodoči voditelji. Zato je odločilnega pomena, da se v razprave v okviru evropskega leta aktivno in neposredno vključijo tudi otroci in mladi, zlasti dekleta. Pomembna je tudi dejavna in neposredna udeležba državljanov, ki imajo različne interese, prihajajo iz različnih socialnih okolij itd. Navedeni vidiki bi se morali ustrezno odražati v pripravah in izvajanju dejavnosti evropskega leta, njegovi vsebini ter finančnih sredstvih.

3.4 **EESO podpira decentralizirani pristop k evropskemu letu.** Delovne skupine na nacionalni ravni bi morale za evropsko leto določiti nacionalni moto, slogan ali vabilo, ki najbolje odraža razmere v državi članici. Delovne skupine na ravni EU in nacionalni ravni bi morale biti vzpostavljene najkasneje dva meseca po sprejetju predloga in imeti dostop do sredstev, namenjenih za evropsko leto. Dejavnosti delovnih skupin in podpora njihovemu delu bi se morale nadaljevati tudi po zaključku evropskega leta. Organizirana civilna družba bi morala imeti v teh delovnih skupinah ključno vlogo.

3.5 EESO pozdravlja namero Komisije, da bo evropskemu letu dodelila **znatna sredstva**, da bi zagotovila njegov uspeh. Hkrati pa Odbor izraža zaskrbljenost, da je v tej fazi le zelo majhen odstotek teh sredstev namenjen za sodelovanje in dejavnosti civilne družbe, čeprav bi lahko z njimi zagotovili najbolj trajne učinke in najboljše rezultate evropskega leta. Izogibati se je treba uporabi sredstev za obstoječe ali nove pogodbe oz. javne razpise na področju odnosov z javnostmi ali pa bi bilo treba ta sredstva kolikor mogoče zmanjšati, saj bi lahko bile takšne dejavnosti v nekaterih primerih celo v nasprotju s cilji evropskega leta.

3.6 Na podlagi dobrih praks iz preteklih evropskih let Odbor izraža svojo podporo oblikovanju **široke in odprte zveze organizacij civilne družbe**, ki naj bi tako kot v preteklih letih imela vodilno vlogo pri načrtovanju in izvajanju dejavnosti evropskega leta. EESO priporoča, da se posebna pozornost nameni tesnemu sodelovanju s člani in organi EESO ter drugimi zainteresiranimi stranmi ter s člani zveze organizacij civilne družbe na ravni EU in v državah članicah.

3.7 Dobra praksa **imenovanja ambasadorjev evropskega leta** bi se morala nadaljevati tudi v letu 2015, saj ponuja pomembno priložnost za ozaveščanje javnosti o evropskem letu in povečanje javne podpore njegovim ciljev.

3.8 Odbor se zavzema za razvoj **mehanizmov sodelovanja** na vseh ustreznih ravneh, da bi zagotovili najboljše možno sodelovanje in sinergije med institucijami in organi EU. Vzpostaviti je treba sodelovanje z Združenimi narodi v okviru evropskega leta.

⁽⁸⁾ Mnenje EESO Trgovina, rast in svetovne zadeve – Trgovinska politika je temeljna sestavina strategije EU 2020, UL C 43, 15.2.2012, str. 73–78.

3.9 Odbor odločno podpira predloge za evropsko leto, o katerih je razpravljala neformalna delovna skupina za evropsko leto razvoja 2015, in predloge, obravnavane na spletni strani EESO, namenjeni razpravi na to temo. Zamisli organizacij civilne družbe in njihovih partnerjev je predstavila konfederacija CONCORD⁽⁹⁾. **Institucije EU bi si morale po najboljših močeh prizadevati, da bi bilo evropsko leto:**

- **vir navdiha:** evropsko leto mora biti proces, v katerem vsi udeleženci razpravljajo in skupaj razvijejo nov način razmišljanja in nove prakse v zvezi z razvojem ter dosežejo soglasje o tem, *kaj svetovna pravičnost pomeni za Evropo in njene državljane*;
- **participativno:** v ospredju evropskega leta morajo biti državljani in njihovi pogledi na svetovno pravičnost. Državljeni morajo postati glavni akterji v razpravi. Zato morajo imeti vsi enake možnosti, da izrazijo svoje zamisli in zamisli svojih organizacij. To pomeni, da je potreben prehod od *obveščanja državljanov za povečanje njihove ozaveščenosti do skupne razprave o stališčih državljanov glede pravičnega svetovnega razvoja*;
- **skladno:** razvojna politika mora biti skladna in med evropskim letom bi bilo treba tudi druge politike Evropske komisije, ne le razvojne (trgovina, finance, kmetijstvo itd.) obravnavati z vidika razvoja;
- **proces izobraževanja in ozaveščanja o razvoju:** evropsko leto je treba obravnavati kot participativni proces izobraževanja in ozaveščanja o razvoju, ki temelji na pedagoških načelih in vrednotah evropskega soglasja o izobraževanju za razvoj;
- **globalno usmerjeno:** v vseh razpravah je treba neevropske partnerje obravnavati enakopravno.

3.10 Odbor poleg tega odločno podpira naslednje predloge, ki jih je predstavil poročevalec Evropskega parlamenta⁽¹⁰⁾:

- **sprememba naslova** – evropsko leto za razvoja;
- posebna pozornost naj se nameni državljanom **držav članic, ki nimajo dolgoletne tradicije na področju razvojnega sodelovanja**⁽¹¹⁾. EESO poleg tega predlaga, da se za te države oblikujejo posebne rešitve, da bi se izognili zelo razširjenim težavam v zvezi s sofinanciranjem;
- izboljšati je treba ozaveščenost državljanov Unije o njihovem deležu pri svetovnem razvoju in o tem, kako lahko k njemu prispevajo, ter o možnostih za pravičnejši svetovni razvoj in za zagotovitev, **da bi razvoj postal sestavni del nacionalnih izobraževalnih programov**⁽¹²⁾;
- zagotoviti je treba sodelovanje partnerjev iz držav v razvoju⁽¹³⁾;
- treba bi bilo „izboljšati ozaveščenost in spodbujati razpravo o učinku, **ki ga imajo lahko posameznikove, lokalne, regionalne, nacionalne in evropske odločitve in izbire** na svetovni razvoj in ljudi, ki živijo v državah v razvoju, da bi dosegli širše razumevanje usklajenosti politik za razvoj“⁽¹⁴⁾;
- predlog, da Komisija „na ta srečanja [koordinatorjev] kot opazovalce povabi predstavnike **civilne družbe** in Evropskega parlamenta.“⁽¹⁵⁾

4. Dodatna priporočila za predloge sprememb k predlogu sklepa Evropske komisije⁽¹⁶⁾

4.1 Člen 1 (dodaten stavek). Z nacionalnim podnaslovom bi lahko učinkoviteje izrazili različne tradicije, izzive in možnosti posameznih držav članic: „Leto 2015 se razglasi za ‚evropsko leto razvoja‘ (...). Na ravni držav članic bi bilo treba za evropsko leto določiti podnaslov in moto, slogan ali vabilo“.

⁽⁹⁾ Glej odziv konfederacije CONCORD na predlog Evropske komisije o evropskem letu razvoja 2015, september 2013.

⁽¹⁰⁾ Osnutek poročila o predlogu sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o evropskem letu razvoja (2015), poročevalec: Charles GOERENS, 2013/0238 (COD).

⁽¹¹⁾ Ibid.: predloga sprememb 14 in 31.

⁽¹²⁾ Ibid.: prilagoditev predloga spremembe 17.

⁽¹³⁾ Ibid.: predlogi sprememb 18, 19, 21, 28 in 30.

⁽¹⁴⁾ Ibid.: predlog spremembe 20.

⁽¹⁵⁾ Ibid.: predlog spremembe 27.

⁽¹⁶⁾ Predlog sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o evropskem letu razvoja (2015), COM(2013) 509 final.

4.2 Člen 2 (prva alinea). Morda bi bilo koristno večji poudarek nameniti sodelovanju. Vse zainteresirane strani bi morale biti navedene kot enakopravni akterji: „obveščati državljane EU o razvojnem sodelovanju EU in jih vključiti v razpravo o tem ter poudariti, kaj lahko Evropska unija kot globalni razvojni partner največja donatorka pomoči na svetu že stori in kako bi lahko z večjo skladnostjo in boljšim usklajevanjem svojih s skupno pomočjo držav članic, in institucij in drugih akterjev storila še več“.

4.3 Člen 2 (druga alinea). V skladu z mnenjem EESO *Trgovina, rast in svetovne zadeve – Trgovinska politika je temeljna sestavina strategije EU 2020*: „spodbujati dejavni in pomemben interes evropskih državljanov za razvojno sodelovanje, njihovo udeležbo v tem procesu ter občutek za odgovornost in prepoznavanje priložnosti v zvezi z individualnimi odločitvami ter nacionalnimi in mednarodnimi zavezami (vključno z agendo za obdobje po letu 2015) ter njihovim sodelovanjem pri oblikovanju in izvajanju politik“.

4.4 Člen 2 (tretja alinea). Besedilo se preveč osredotoča na pomoč in donatorstvo ter je zato zelo ozko usmerjeno: „ozaveščati o vlogi razvojnega sodelovanja EU, ki v spreminjajočem se in vse bolj soodvisnem svetu prinaša veliko različnih koristi za vse udeležene akterje tako v EU kot tudi v njenih partnerskih državah ne le za prejemnike, ampak tudi za državljane EU“.

4.5 Člen 2 (nova alinea). Ključnega pomena je, da se v političnih procesih na evropski in nacionalni ravni dosežejo trajnostni rezultati, vendar tega elementa v sedanjem predlogu ni: „doseči trajnostne rezultate in po potrebi izboljšave (npr. na dnevnem redu notranje in zunanje politike in v razvojnih politikah, skladnost, učinkovitost, pristop, ki temelji na pravicah, krepitev vloge žensk, trajnostni razvoj, sposobnost zagotavljanja varnosti (securitability)/varnost ljudi, sodelovanje in izmenjava, orodja in strukture za civilno družbo, vključno z gospodarskimi organizacijami in sindikati itd.)“.

4.6 Člen 3 (prvi odstavek, prva alinea). Obveščanje mora biti dvosmeren proces. Nedavne kampanje za promocijo evropskega leta so bile deležne ostrih kritik različnih strani: „komunikacijske dejavnosti, v okviru katerih bi razpravljali in se dogovorili o ključnih temah obveščevalne kampanje za razširjanje ključnih sporočil, namenjenih splošni in bolj specifični javnosti, med drugim tudi prek socialnih medijev“.

4.7 Člen 3 (prvi odstavek, druga alinea). Učinkovite delovne skupine na nacionalni in evropski ravni so se izkazale za ključ do uspeha evropskega leta. Za zagotovitev preglednosti morajo razprave privedi do konkretnih in merljivih rezultatov: „organizacijo odprtega in vključujočega političnega procesa, ki ga vodi večstranska delovna skupina, vključno s konferencami, prireditvami in pobudami z vsemi zadevnimi zainteresiranimi stranmi, namenjenimi spodbujanju dejavnega sodelovanja in razprave, ~~ter~~ ozaveščanju na evropski ravni ter zagotavljanju rezultatov in po potrebi izboljšav“.

4.8 Člen 3 (prvi odstavek, nova alinea). Evropsko leto, namenjeno razvoju, brez neposredne vključenosti zainteresiranih strani, ki delujejo v državah v razvoju ali iz njih prihajajo, je nepredstavljivo: „dejavnosti v EU, ki presegajo njene meje in se nanašajo na partnerske države, njihove državljane in organizacije“.

4.9 Člen 3 (prvi odstavek, nova alinea). EESO in Evropska komisija sta v svojem delovnem dokumentu opozorila, da lahko pravočasne priprave in dejavnosti spremljanja zagotovijo boljše rezultate evropskega leta; enako velja za povezave med tematskimi leti: „dejavnosti, namenjene pripravi in nadaljnjemu spremljanju evropskega leta na nacionalni in evropski ravni“.

4.10 Člen 4 (drugi odstavek). Glej pojasnilo v točki 4.7: „Nacionalni koordinatorji ~~se~~ ob tesnem sodelovanju s Komisijo posvetujejo in sodelujejo z ustanovijo nacionalno delovno skupino/usmerjevalno skupino, ki jo sestavlja veliko različnih zainteresiranih strani, vključno s civilno družbo (...)“.

4.11 Priloga: Podrobnosti o ukrepih iz člena 3, del A. Neposredne pobude Unije (prvi odstavek). Podpreti bi bilo treba decentraliziran pristop, ki odraža dejansko stanje v različnih državah članicah; organizacije civilne družbe ne bi smele biti izključene iz izvajanja lastnih predlogov: „Financiranje se bo pretežno izvajalo v obliki neposrednega nakupa blaga in storitev na podlagi javnih razpisov, na katerih lahko sodelujejo organizacije civilne družbe, zasebni sektor in drugi akterji obstoječih okvirnih pogodb. (...)“

4.12 Priloga: Podrobnosti o ukrepih iz člena 3, del A. Neposredne pobude Unije (nova alineja). Ta predlog spremembe temelji na najboljši praksi iz preteklih let. Leta 2013 je več kot 60 vseevropskih mrež organizacij civilne družbe sodelovalo pri usklajevanju in izvajanju dejavnosti evropskega leta na evropski in nacionalni ravni. Ključnega pomena je, da se ustrezno podpre delo zveze organizacij civilne družbe: „podpora usklajevanju civilne družbe na podlagi uveljavljenega modela ‚zveze za evropsko leto‘.“

V Bruslju, 10. decembra 2013

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Henri MALOSSE
